

הקדמת המו"ל

להוצאה חדשה ומתוקנת

כ"ה

אזיה זמן לפני הסתלקותו (נסתלק בשבת קודש בוקר, יו"ד שבט ה'תשי"י) — העיר כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע הכ"מ את הנהלת "קה"ת" אודות הנחיצות להוציא לאור מחדש את הספר "קב נקי" על סדרי גטין והלכות גטין, אשר זה כמה שנים אול משוק הספרים.

ות"ל אשר עלה בידינו עוד בשנת ההסתלקות למלאות את רצונו זה של כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ ולהו"ל את הספר בהוצאה חדשה ובהוספות: (א) ספר השלמת הסדרים — מהדורא בתרא לסדרי גטין ושמות גטין — מהמחבר. (ב) מפתחות דיני גט וגירושין שהובאו בספר שדי חמד (בחלק אסיפת דינים ובחלק פאת השדה). גם צרפנו בתחלת הספר ראשי פרקים מתולדות המחבר — ע"פ מה ששמעתי ממכבוד אמי מורתי הרבנית חנה שליט"א (בת הרה"ח והרה"ג וכו' מאיר שלמה, בן הרבנית מרת בילא רבקה בת המחבר), ומקצתם לקוח ממכ"ע של הזמן ההוא.

* * *

הספר קב נקי נדפס בפעם הראשונה בווארשא שנת תרכ"ח (בהסכמת כ"ק הרה"ק הרה"ח ר' ברוך שלום" בנו בכורו של כ"ק אדמו"ר הצ"צ. ועוד), בפעם שני — בפיעטרקוב שנת תרע"ד, ושלישית — ע"י הרה"ח וכו' מוה"ר שניאור זלמן ז"ל שמוטקין בווארשא. לוח הטעות והשמטות לספר זה — באדעסא בשנת תר"ל. ספר השלמת הסדרים נדפס רק פעם אחת בוילנא שנת תרמ"ה.

הוצאה זו היא פוטוגרפיא מהוצאה ראשונה של הספר קב ונקי. לוח הטעות והשמטות לא בא כאן, כי כולם הובאו בס' השלמת הסדרים.

* * *

וליום הופעת הספר (יו"ד שבט ה'תשי"א), הוא יום היארציית של כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ, הנני לחתום בצפיתי ובתקוה, אשר במהרה בימינו ובעגלא דידן נראה בקיום היעוד והקיצו ורננו שוכני עפר, ונשיאנו כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע ועל כל ישראל בתוכם. אכ"י"ר.

מנחם שניאורסאהן

ד' שבט ה'תשי"א, ברוקלין נ. י.

הערה

בספר שו"ת מהרי"ש (ירושלים, תרס"ז) סי' נב חולק על מ"ש בסדר גט ראשון ושני סי' מח (לקמן ע' יח) ועוד לומר "חס ושלוש", ונימוקיו: (א) אינו בנוסח מהר"ש. (ב) בטוי של הפחדה. (ג) בעדים — הרי ארבה מחוייבים להעיד. ולכאורה, דברי טעם הם.

ראשי פרקים מתולדות המחבר

ר' אברהם דוד במוה"ר יהודא ליב לאוואט בעל המחבר ספר "קב נקי" והשלמות על הלכות סדרי גטין, נולד בשנת תקע"ה. הוא הצטיין בשכלו החד, כשרונותיו הנעלים וידיעתו הרחבה בים התלמוד. גם בצדקתו וטוב לבו קנה לו מעריצים רבים אשר רחשו לו אהבה רבה כל ימיו.

הרב רא"ד הי' מחסידי אדמו"ר ה"צמח צדק", והוא פעל מרביתו הצ"צ שהרה"ק ר' הלל זלה"ה מפאריטש (בעהמ"ס: פלח הרמון, לקוטי באורים, דרושי ההשתטחות, אמרי נועם?) יסע לערי רוסיא הקטנה מדי שנה בשנה להחזקת התורה והיהדות ולהפצת תורת החב"ד. והרה"ק ר' הלל הי' מחבבו ביותר. כן הי' מחביבי הרה"ק ר' אלי' יוסף מדריבין (בעהמ"ס אוהלי יוסף). אחר הסתלקות אדמו"ר ה"צמח צדק" הי' מקושר לבנו אדמו"ר מוהר"ש נ"ע.

הי' רב במושבה ראמאנאָווקא. ובשנות תר"ד — תר"ה יסד שם אדמו"ר הצ"צ כולל לאברכים בהנהלת הרא"ד.

לערך בשנת השלשים וחמש לימי חייו נתמנה לרב בקהלת ניקוליוב ובמשרתו זו כהן פאר כארבעים שנה, עד יומו האחרון.

בבואו לעיר ניקוליוב היתה הקהלה היהודית בה קטנה ביותר. העיר הנמצאת על שפת ים השחור היתה נמל חשוב גם לספינות חוץ, וזכות הישיבה בה ליהודים לא ניתנה אז. יוצא מן הכלל הי' הקבלן המפורסם ר' סנדר רפאלוביץ וכל העוסקים על ידו בעבודת הנמל. ור' סנדר הזמין את הרב רא"ד להיות לרב ומ"ץ לקהלה זו. לאט לאט הלך מספר האוכלוסין היהודיים בעיר הלך וגדול, באשר ר' סנדר קבל רשיון הישיבה בעיר הזאת להרבה יהודים, ברשמו אותם לעובדים בנמל. ועפ"י עצת הרב היו ביניהם תלמידי חכמים, שו"בים, מלמדים וכו'.

הרב רא"ד פעל ועשה הרבה לטובת אחיו בקהלתו ובמושבות בפלך חרסון, כדאגו למצבם הרוחני והגשמי גם יחד. גם הממשלה הכירה ביושר לבו וכשרונותיו ומנתה אותו בשנת הארבעים לימי חייו גם לרב מטעם הממשלה בניקוליוב ובארבעים קולוניות — מושבות — אשר בסביבות'.

דוגמא מעבודתו ופעולותיו: כשפרצה מגיפה במושבות, עבר הרב רא"ד בעצמו ממושבה למושבה והשתדל בכל עוז להביא עזרה ולמצא מזור ותרופה בעד החולים, הכין בתי חולים והביא רופאים והציל כמה נפשות. בעד עבודתו הנאמנה בניקוליוב וכל המחוז מסביב הכירה לו הממשלה תודה וכיבדה אותו בשני אותות הצטיינות, של כסף ושל זהב. גם תיארה אותו בתואר „אורח נכבד“.

בהיות לו יד ושם בין חוגי הממשלה הוסיף אומץ בהשתדלותו להיטיב מצב היהודים הכלכלי, וכן הכניס רוח חיים במצבם הרוחני ותיקן תקנות רבות בעניני הנהגה ושמירת המצוות, תקנות שנשתמרו זמן רב אחר פטירתו. הודות להשפעתו הטובה נעשה כל הגליל דפלח חרסון למקום תורה ומצוה. גם הישיבה במושבה רומנובקה בפלך חרסון בהנהלת חתנו ר' ישראל ליב יאנובסקי נתפרסמה ונהרו אלי' תלמידים מקרוב ומרחוק.

מלבד הספרים „קב נקי“ והשלמות וספר „בית אהרן“ והוספות (עם הסכמת אדמו"ר מוהר"ש נ"ע) שנתקבלו ונתפשטו ביותר, הדפיס סידור אדמו"ר הזקן בדקדוק גדול וחיבר לו „שער הכולל“ על הסידור בכלל ובפרט להראות מקור דברי אדה"ז ושינויי הנוסחא שלו, ו„גתיב החיים“ על „דרך החיים“ וביחד עמו — שנתחבב בכל מרחבי המדינה.

מזיווגו הראשון הי' לו בת מרת ביילא רבקה, אשה צנועה ועדינה. בעלה הי' הרה"ג והרה"ח וכו' ר' ישראל ליב, הנ"ל. בניהם: הרב מאיר שלמה (ראה לקמן) הרב מנחם מענדל (שו"ב בקרעמענטשג), הרב איסר (רב בקריווי ראג פלך חרסון) והר' משה (סוחר בחרסון). בנותיהם: פייגא, חוה, דינה, מוסיא, האדל, מינדל. אשתו בהזיווג השני היתה ממדינת פולין מרת פעסיא האַכשטיין. בנם: ר' מנשה. בניו: ר' חיים יצחק, ר' אברהם דוד ור' ישראל ליב (סוחרים בקאנאדא). בנותיו: מרת ברכה (למשפחת שניאור) ומרת שרה (למשפחת מייערסון).

הרב רא"ד לקח אליו את בנו הבכור של בתו ביילא רבקה, ר' מאיר שלמה, וגידל אותו בביתו. בפטירתו השאיר אחריו מכתב לראשי קהלת ניקוליוב שימנו את בן בתו הרב ר' מאיר שלמה לממלא מקומו, כי הי' לו כבן. ואמנם הצטיין הרמ"ש בידיעתו הגדולה בתלמוד, בחסידותו ובמידותיו התרומיות, אשר כזקנו הי' אוהב שלום ובורח מן הכבוד, ולא אחרו ראשי הקהלה למלאות צוואתו.

* * *

הרב ר' אברהם דוד נפטר ביום ב', ח"י אדר, שנת תר"נ בעיר ניקוליוב ושם מ"כ. תנצב"ה.

(*) הוספה להוצאה החדשה (ה'תשמ"ה):

כן נמצאים עתה בדפוס ספריו:

(א) פסקי פרי מגדים — מסודרים על פי ערכים.

(ב) הערות לשו"ע — חלקים אות, יו"ד וחוי"מ.